

SV

SV

SV



EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.3.2011
KOM(2011) 136 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**Europeiska unionens solidaritetsfond
Årsrapport 2009**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Icke färdigbehandlade ansökningar från 2008 och nya ansökningar som lämnades in under 2009.....	3
3.	Finansiering.....	6
4.	Avslutade ärenden.....	6
5.	Slutsatser	7
	Bilaga 1: Europeiska unionens solidaritetsfond – icke färdigbehandlade och nya ansökningar under 2009.....	9
	Bilaga 2: Ansökningar till EU:s solidaritetsfond sedan 2002	10

1. INLEDNING

Europeiska unionens solidaritetsfond inrättades den 15 november 2002. Enligt artikel 12 i rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond (nedan kallad *förordningen*) ska en rapport läggas fram för Europaparlamentet och rådet om fondens verksamhet under det föregående året. Denna rapport presenterar fondens verksamhet under 2009 och täcker, liksom tidigare rapporter, behandlingen av nya ansökningar och äldre icke färdigbehandlade ansökningar samt bedömningen av genomföranderapporter i syfte att avsluta ärendena.

Sett till antalet ansökningar var 2009 ett av de lugnare åren för EU:s solidaritetsfond. Endast sex ansökningar om bistånd från solidaritetsfonden gjordes under året, jämfört med upp till 19 ansökningar under vissa tidigare år. Fyra av ansökningarna under 2009, rörande skogsbränder i regionen Attika i Grekland, stormar på Cypern, översvämningar på den grekiska ön Evia och jordskred på Sicilien, lades fram i november och december och därför kunde bedömningen av dem först slutföras under 2010. Dessa katastrofer var relativt små och bedömdes inte uppfylla kriterierna för fonden¹.

Sett till omfattningen av skadorna och biståndet som betalades ut var dock 2009 ett extraordinärt år. Jordbävningen i L'Aquila i den italienska regionen Abruzzerna var den största katastrofen i fondens historia och resulterade i det högsta bidraget hittills på närmare en halv miljard euro. Stormen Klaus i sydvästra Frankrike var en annan större katastrof som orsakade avsevärt större skador än normalt.

2. ICKE FÄRDIGBEHANDLADE ANSÖKNINGAR FRÅN 2008 OCH NYA ANSÖKNINGAR SOM LÄMNADES IN UNDER 2009

Cypern (torka)

Under 2008 drabbades Cypern av regnbrist, vilket fick allvarliga effekter för levnadsvillkoren, ekonomin och naturen. De cypriotiska myndigheterna lämnade in en ansökan om bistånd från solidaritetsfonden den 1 juli 2008, och ansökan kompletterades den 16 oktober 2008. Det var den första ansökan om bistånd från solidaritetsfonden som lämnats in på grund av torka. Enligt förordningen ska en ansökan lämnas in inom tio veckor efter det datum då den första skadan i samband med katastrofen inträffat, vilket objektivt sett är svårt vid en katastrof som utvecklar sig långsamt såsom torka. Efter en period på tre år med ovanligt lite regn i Cypern nådde dock torkan sin höjdpunkt i slutet av regnperioden i april 2008. Kommissionen ansåg därför att den kunde godta den 22 april 2008 som startdatum för denna naturkatastrof. Den ansökan som framlades för kommissionen den 1 juli 2008 uppfyller därmed den tidsfrist som anges i artikel 4.1.

De cypriotiska myndigheterna uppskattade att det sammanlagda värdet på de direkta skador som uppstått efter den 22 april 2008 uppgick till 176,15 miljoner euro.

¹ Uppgifter om bedömningen av dessa ansökningar kommer att presenteras i årsrapporten för 2010.

Eftersom detta belopp överstiger tröskelvärdet för Cypern på 84,673 miljoner euro (dvs. 0,6 % av BNI) uppfyllde katastrofen kriterierna för en större naturkatastrof som påverkade landets hela territorium. Den 24 oktober 2008 föreslog kommissionen att 7,605 miljoner euro skulle anslås i ekonomiskt bistånd. Efter budgetförfarandet i rådet och parlamentet och ingåendet av ett genomförandeavtal mellan kommissionen och de cypriotiska myndigheterna betalades bidraget ut till Cypern den 9 oktober 2009.

Rumänien (översvämningar)

I juli 2008 drabbades relativt stora områden i Rumänien av kraftigt regn, vilket ledde till stora översvämningar och jordskred. De rumänska myndigheterna ansökte om bistånd från solidaritetsfonden den 1 oktober 2008. Det sammanlagda värdet på de direkta skadorna beräknades till 471,42 miljoner euro. Detta belopp når inte upp till tröskelvärdet för Rumänien på 566,84 miljoner euro (dvs. 0,6 % av Rumäniens BNI) för större katastrofer, men eftersom beloppet ändå motsvarar cirka 83 % av tröskelvärdet bedömdes anmälan enligt kriterierna för ovanligt allvarliga regionala katastrofer.

Det drabbade området bestod av fem sammanhängande regioner i nordöstra Rumänien, med en befolkning på 3,046 miljoner invånare. Den största delen av befolkningen i området drabbades när privat egendom och skördar förstördes helt eller delvis. De rumänska myndigheterna lade fram bevis för de allvarliga och bestående återverkningarna på levnadsvillkoren och den ekonomiska stabiliteten i regionen. Allvarliga skador på grundläggande infrastruktur, jordbruk, skogar, boskap och privatbostäder rapporterades. Katastrofen fick bestående återverkningar på levnadsvillkoren i den drabbade regionen, med 14 644 förstörda hushåll, bestående otillgänglighet hos grundläggande infrastruktur (vatten/energi) och allvarligt skadad transportinfrastruktur, vilket ledde till att omkring 100 kommuner isolerades fullständigt. Den 22 januari 2009 konstaterade kommissionen att ansökan uppfyllde kriterierna för ovanligt allvarliga regionala katastrofer och föreslog att bistånd skulle beviljas om 11 785 377 euro. När förfarandet för den motsvarande ändringsbudgeten avslutats och genomförandeavtalet undertecknats betalades bidraget ut till de rumänska myndigheterna den 29 oktober 2009.

Frankrike (stormen Klaus)

Den 24 januari 2009 drabbades sydvästra Frankrike av en större storm som orsakade svåra skador. De franska myndigheterna lämnade den 2 april 2009 in en ansökan till solidaritetsfonden, vilket var inom tidsfristen på tio veckor efter det att den första skadan registrerats.

Enligt de franska myndigheterna orsakade stormen svåra skador framför allt inom skogsbrukssektorn, vilka stod för mer än 60 % av de beräknade sammanlagda skadorna, och för företag och privathushåll (mer än 25 % av de beräknade sammanlagda skadorna). Stormen orsakade också betydande skador på infrastruktur (transport, el, vatten och telekommunikation) och inom jordbrukssektorn, vilket krävde omfattande uppröjningsaktioner. Dessutom dog 12 personer som en direkt konsekvens av stormen och mer än 400 skadades.

Kommissionen uppskattade att det sammanlagda värdet på de direkta skador som stormen orsakade uppgick till 3,805 miljarder euro. Eftersom detta belopp överstiger tröskelvärdet för Frankrike 2009 på 3,398 miljarder euro (dvs. 3 miljarder euro i 2002 års priser) som gäller för bistånd från solidaritetsfonden ansågs katastrofen uppfylla villkoren för en större naturkatastrof och omfattades därför av förordning (EG) nr 2012/2002. Andra skador som ingick i Frankrikes ansökan, såsom bortfall av inkomst och produktion beroende på avbrottet i den ekonomiska verksamheten, och hypotetiska skador, exempelvis det beräknade värdet på förlorad koldioxidavskiljningspotential (som sammanlagt uppgick till 1,220 miljarder euro), ingick dock inte i underlaget för beräkningen av biståndet, eftersom detta inte är att betrakta som direkta skador.

Den 29 maj 2009 föreslog kommissionen att 109 377 165 euro skulle anslås i ekonomiskt bistånd. Förfarandet för den motsvarande budgetändringen avslutades den 15 september 2009. När genomförandeaftalet med Frankrike undertecknats betalade kommissionen ut bidraget den 25 november 2009.

Italien (jordbävningen i Abruzzerna)

I april 2009 drabbades den italienska regionen Abruzzerna av en större jordbävning som krävde 300 liv och förorsakade mycket stora skador. De italienska myndigheterna ansökte om ekonomiskt bistånd till följd av jordbävningen inom den tidsfrist på tio veckor som gäller för ansökningar ur solidaritetsfonden.

Jordbävningen orsakade allvarlig förstörelse av grundläggande infrastruktur, privathushåll, offentliga byggnader, företag och regionens betydelsefulla kulturarv samt var till allvarligt men för befolkningen. Bland de drabbade områdena återfinns hela provinsen L'Aquila, större delen av regionen Abruzzerna och vissa angränsande områden. Den regionala huvudstaden L'Aquila drabbades särskilt hårt, och värst drabbades dess historiska centrum. Av den totala befolkningen på cirka 300 000 som drabbades av katastrofen inrapporterades 300 dödsfall och 1 500 skadade. Tusentals människor förlorade sina bostäder och/eller företag, och omkring 30 000 personer bodde i tältläger under en lång tid. Ytterligare 32 000 bodde på hotell eller inkvarteras privat på adriatiska kusten och cirka 20 000 uppgavs bo i privata bostäder utanför regionen. En betydande andel av de byggnader som undersöktes efter jordbävningen befanns vara fullständigt osäkra. Katastrofen inverkade också allvarligt på den socioekonomiska situationen i hela regionen, eftersom den ekonomiska verksamheten sjunkit drastiskt eller till och med helt avstannat. Detsamma gällde för verksamheten vid det lokala universitetet med 27 000 studenter som också utgjorde en viktig ekonomisk faktor för regionen.

De italienska myndigheterna uppskattade det sammanlagda värdet på de direkta skadorna till över 10,212 miljarder euro. Beloppet utgör 0,67 % av Italiens BNI och mer än tre gånger det normala tröskelvärdet för Italien på 3,4 miljarder euro (dvs. 3 miljarder euro i 2002 års priser) som gäller för bistånd ur solidaritetsfonden. Kommissionens analys visade att de metoder som Italien använt för att uppskatta de olika kategorierna av skador var mycket detaljerade och välgrundade samt att resultaten var rimliga. Uppskattningen av det sammanlagda värdet på de direkta skadorna verkade till och med vara något i underkant.

Jordbävningen uppfyllde därför villkoren för en större naturkatastrof och föll inom solidaritetsfondens huvudsakliga tillämpningsområde. För att de italienska myndigheterna skulle kunna få bistånd så snabbt som möjligt påskyndades behandlingen av ansökan. I ett beslut av den 8 juni 2009 föreslog kommissionen för budgetmyndigheten att 493 771 159 euro skulle anslås i ekonomiskt bistånd. Förfarandet för budgetändringen avslutades den 20 oktober 2009 och därefter ingicks genomförandeavtalet den 11 november 2009. Bidraget betalades ut den 30 november 2009.

3. FINANSIERING

Under 2009 utbetalades ett bidrag från solidaritetsfonden i ett ärende där ansökan togs emot hösten 2008 (torka på Cypern). Det motsvarande preliminära förslaget till ändringsbudget nr 10/2008² godkändes av budgetmyndigheten den 18 december 2008.

För ansökningar som lämnades in under 2009 togs fonden i anspråk i tre ärenden. Det preliminära förslaget till ändringsbudget nr 1/2009³ omfattar effekterna av översvämningarna i Rumänien och godkändes av budgetmyndigheten den 11 mars 2009. Det preliminära förslaget till ändringsbudget nr 7/2009⁴ omfattar effekterna av stormen Klaus i Frankrike och godkändes av budgetmyndigheten den 15 september 2009. Det preliminära förslaget till ändringsbudget nr 9/2009⁵ omfattar effekterna av jordbävningen i L'Aquila i Italien och godkändes av budgetmyndigheten den 20 oktober 2009. Utbetalningarna kunde göras sedan bidragsbesluten antagits och genomförandeavtalen undertecknats.

Mottagarstat	Katastrof	Kategori	Biståndsbelopp (euro)
Cypern	Torka	Större naturkatastrof	7 605 445
Rumänien	Översvämningar	Ovanligt allvarlig regional katastrof	11 785 377
Frankrike	Stormen Klaus	Större naturkatastrof	109 377 165
Italien	Jordbävningen i Abruzzerna	Större naturkatastrof	493 771 159
Summa			622 539 145

4. AVSLUTADE ÄRENDEN

Enligt artikel 8.2 i förordningen ska mottagarstaten, senast sex månader efter utgången av ettårsperioden räknat från dagen för utbetalning av bidraget, överlämna en rapport över bidragets användning (nedan kallad *genomföranderapport*) med en

² KOM(2008) 731, ändringsbudget nr 11/2008 antagen den 18 december 2008 (EUT L 27, 30.1.2009).

³ KOM(2009) 22, ändringsbudget nr 1/2009 antagen den 11 mars 2009 (EUT L 99, 17.4.2009).

⁴ SEK(2009) 827, ändringsbudget nr 7/2009 antagen den 15 september 2009 (EUT L 293, 10.11.2009).

⁵ KOM(2009) 448, ändringsbudget nr 9/2009 antagen den 20 oktober 2009 (EUT L 326, 11.12.2009).

motivering av utgifterna (nedan kallad *giltighetsförklaring*). När detta förfarande är avslutat ska kommissionen avsluta utbetalningen av biståndet från fonden.

Under 2009 avslutades två ärenden i EU:s solidaritetsfond. Ett ärende gällde stormen i Estland 2005 som beviljats ekonomiskt bistånd på 1 289 765 euro och där genomföranderapporten inkom den 27 september 2007. Kommissionen gjorde en noggrann bedömning av rapporten och begärde därefter att de estniska myndigheterna skulle lämna ytterligare uppgifter. De estniska myndigheternas svar inkom den 19 januari 2009 och visade att utgifter på 4 430 euro inte var stödberättigande. Kommissionen inledde ett förfarande för att återkräva beloppet och de estniska myndigheterna återbetalade 4 430 euro den 1 juni 2009. Därefter avslutades ärendet.

När det gällde ärendet rörande stormen i Litauen 2005 beviljades ekonomiskt bistånd på 378 910 euro till Litauen och genomföranderapporten på litauiska inkom den 10 oktober 2007. Kommissionen översatte och kontrollerade rapporten och begärde därefter att de litauiska myndigheterna skulle lämna ytterligare uppgifter. De litauiska myndigheternas svar visade att alla nödvändiga villkor för avslutande hade uppfyllts. Kommissionen avslutade ärendet den 11 juni 2009.

År 2009 tog kommissionen också emot slutliga genomföranderapporter för bidrag som under 2007 beviljats Grekland (för översvämningarna i Evros 2006), Ungern (för översvämningarna 2006), Tyskland (för stormen Kyrill 2007) och Frankrike (för stormen Gamède 2007). Vid slutet av den period som täcks av denna årsrapport pågick fortfarande bedömningen av dessa genomföranderapporter.

5. SLUTSATSER

Under 2009 visade solidaritetsfonden återigen att den effektivt kan bemöta större katastrofer, dvs. ge betydande ekonomiska bistånd inom rimlig tid. En förutsättning är dock att den ansökande staten lämnar in en väl förberedd ansökan så att kommissionen inte behöver fråga efter förtydliganden eller ytterligare uppgifter. Kommissionens etablerade praxis där den erbjuder sig att tillsammans med de behöriga nationella myndigheterna informellt granska deras utkast till ansökan innan ansökan lämnas in officiellt har visat sig vara väldigt effektiv. Länder som önskar ansöka om bistånd från solidaritetsfonden uppmuntras att ta till vara detta erbjudande.

Den största katastrof som beviljats bistånd från solidaritetsfonden är ett exempel på fondens effektivitet. Där kunde det begärda biståndet betalas ut relativt snabbt, inom drygt fem månader från ansökans inlämningsdatum, trots ombildandet av Europaparlamentet efter valet i juni.

Svårigheterna med att använda solidaritetsfonden när en katastrof utvecklar sig långsamt åskådliggjordes också under 2009. Kravet på att en ansökan ska lämnas in inom tio veckor efter det datum då den första skadan i samband med katastrofen inträffat är objektivt sett svårt vid en katastrof såsom torka, där det i princip är omöjligt att ange ett exakt startdatum. Man fann en praktisk lösning när det gäller Cyperns ansökan, men det vore bättre om förordningen innehöll en särskild bestämmelse för denna typ av katastrofer så att det inte skulle vara nödvändigt med tolkningar av förordningen. Kommissionen kommer att behandla denna fråga i sitt

meddelande om framtiden för EU:s solidaritetsfond som den planerar att lägga fram i början av andra halvåret 2011.

BILAGA 1: EUROPEISKA UNIONENS SOLIDARITETFOND – ICKE FÄRDIGBEHANDLADE OCH NYA ANSÖKNINGAR UNDER 2009

Ansökarland	Cypern	Rumänien	Frankrike	Italien
Namn och typ av katastrof	Torka	Översvämnin gar	Stormen Klaus	Jordbävninge n i Abruzzerna
Datum för första skada	22.4.2008	24.7.2008	24.1.2009	6.4.2009
Ansökningsdatum*	1.7.2008	1.10.2008	2.4.2009	8.6.2009
Datum då ansökan var fullständig	1.7.2008	1.10.2008	2.4.2009	8.6.2009
Tröskelvärde för större katastrofer (miljoner euro)	84,673	566,845	3 398,6	3 398,6
Sammanlagt värde på direkta skador (miljoner euro)	176,15	471,41	3 805,47	10 212,04
Kategori	större katastrof	regional katastrof	större katastrof	större katastrof
Skada/tröskelvärde	208,03 %	83,16 %	111,97 %	300,48 %
Kostnad för stödberättigande nödsatser (miljoner euro)	59,45	390,81	462,91	2 004,14
Stödberättigande kostnader/kostnader för skadorna	33,74 %	82,9 %	12,16 %	19,63 %
Bistånd/stödberättigande kostnader	12,79 %	3,01 %	23,63 %	24,64 %
Biståndsnivå (procent av kostnaderna för skadorna)	4,31 %	2,49 %	2,87 %	4,84 %
Datum för bidragsbeslut	30.3.2009	20.7.2009	27.10.2009	11.11.2009
Datum för genomförandeavtal	10.6.2009	3.9.2009	13.11.2009	11.11.2009
Beviljat bistånd (euro)	7 605 445	11 785 377	109 377 165	493 771 159

BILAGA 2: ANSÖKNINGAR TILL EU:S SOLIDARITETFOND SEDAN 2002

År	Land		Typ av katastrof	Skador (miljoner euro)	Kategori	Beviljat bistånd (miljoner euro)
2002	1	AT	Översvämningar	2 900	större katastrof	134
	2	CZ	Översvämningar	2 300	större katastrof	129
	3	FR	Översvämningar (Le Gard)	835	regional katastrof	21
	4	DE	Översvämningar	9 100	större katastrof	444
Summa bistånd för ansökningar under 2002						728
2003	1	ES	Oljeutsläpp (Prestige)	436	regional katastrof	8,626
	2	IT	Jordbävning (Molise och Apulien)	1 558	regional katastrof	30,826
	3	IT	Vulkanutbrott (Etna)	894	regional katastrof	16,798
	4	IT	Översvämningar (norra Italien)	(1 900)	(större katastrof)	Avslag
	5	EL	Ogynnsamt vinterväder	(oklart)	(större katastrof?)	Avslag
	6	PT	Skogsbränder	1 228	större katastrof	48,539
	7	FR	Skogsbränder (södra Frankrike)	531	(regional katastrof)	Avslag
	8	ES	Skogsbränder (gränsen mot Portugal)	53	grannland	1,331
	9	MT	Översvämningar	30	större katastrof	0,961
	10	IT	Översvämningar (Friuli-Venezia Giulia)	(525)	(regional katastrof)	Avslag
Summa bistånd för ansökningar under 2003						107,081
2004	1	FR	Översvämningar (Rhonedeltat)	785	regional katastrof	19,625
	2	ES	Översvämningar (Malaga)	(73)	(regional katastrof)	Avslag
	3-9	ES	Skogsbränder (sju ansökningar)	(480)	(regional katastrof)	Avslag på samtliga sju

						ansökningar
	10	SK	Översvämningar	(29)	(regional katastrof)	Avslag
	11	SI	Jordbävning	(13)	(regional katastrof)	Ansökan drogs tillbaka
Summa bistånd för ansökningar under 2004						19,625
2 0 0 5	1	SK	Storm (Tatrabergen)	203	större katastrof	5,668
	2	IT	Översvämningar (Sardinien)	(223, över-skattning)	(regional katastrof)	Avslag
	3	EE	Storm	48	större katastrof	1,29
	4	LV	Storm	193	större katastrof	9,487
	5	SE	Stormen Gudrun	2 297	större katastrof	81,725
	6	LT	Storm	15	grannland	0,379
	7	EL	Översvämningar (Evros/Maritsa)	(112)	(regional katastrof)	Avslag
	8	RO	Vårflod	489	större katastrof	18,798
	9	BG	Vårflod	222	större katastrof	9,722
	10	BG	Översvämningar (på sommaren)	237	större katastrof	10,632
	11	RO	Översvämningar (på sommaren)	1 050	större katastrof	52,4
	12	AT	Översvämningar (Tyrolen och Vorarlberg)	592	regional katastrof	14,799
Summa bistånd för ansökningar under 2005						204,905
2 0 0 6	1	UK	Explosion i oljeterminalen i Buncefield	(700)	(regional katastrof)	Ansökan drogs tillbaka
	2	EL	Översvämningar (Evros/Maritsa)	372	regional katastrof	9,306
	3	HU	Översvämningar	519	större katastrof	15,064
	4	ES	Skogsbränder (Galicien)	(91)	(regional katastrof)	Avslag
Summa bistånd för ansökningar under 2006						24,370
2 0 0	1	DE	Stormen Kyrill	4750	större katastrof	166,9
	2	FR	Orkanen Gamède (La Réunion)	211	regional katastrof	5,29

7	3	ES	Översvämningar (El Hierro)	(18)	(regional katastrof)	Avslag
	4	ES	Översvämningar (La Mancha)	(66)	(regional katastrof)	Avslag
	5	UK	Översvämningar	4 612	större katastrof	162,387
	6	CY	Skogsbränder	(38)	(regional katastrof)	Avslag
	7	ES	Skogsbränder (Kanarieöarna)	(144)	(regional katastrof)	Avslag
	8-16	IT	Skogsbränder, nio ansökningar (i nio regioner)	-	(regional katastrof)	Sen ansökan
	17	FR	Orkanen Dean (Martinique)	509	regional katastrof	12,78
	18	EL	Skogsbränder	2 118	större katastrof	89,769
	19	SI	Översvämningar	233	större katastrof	8,254
Summa bistånd för ansökningar under 2007						445,380
2008	1	CY	Torka	165,4	större katastrof	7,605
	2	RO	Översvämningar	471,4	regional katastrof	11,785
Summa bistånd för ansökningar under 2008						19,390
2009	1	FR	Stormen Klaus	3 805,5	större katastrof	109,377
	2	IT	Jordbävning (Abruzzerna)	10 212,0	större katastrof	493,771
	3	EL	Skogsbränder (2009)	(152,8)	(regional katastrof)	Avslag
	4	CY	Stormar (2009)	(2,6)	(regional katastrof)	Avslag
	5	EL	Översvämningar (Evia)	(83,2)	(regional katastrof)	Avslag
	6	IT	Jordskred (Messina)	(598,9)	(regional katastrof)	Avslag
Summa bistånd för ansökningar under 2009						603,148
Total summa bistånd som beviljats sedan 2002					2 151,899 millioner euro	